

שיחה לפני סליחות¹

ב דסליחות

1. למרות שעולם התשובה אינו שייך לזמן מוגדר... חיוב שאינו פוסק.

תשובה איננה מצוה שקשורה בנקודה מסויימת בזמן, תשובה היא מצוה תמידית. יתר על כן: אי אפשר להתייחס לתשובה כמצוה במובן המצומצם של המילה, כאקט פרטי. תשובה הינה דרך חיים, תהליך מתמיד של התקדמות ושל שאיפה כלפי שמיא. לא הזמן גורם את התשובה, היא קיימת במישור אחר שאיננו מושפע מהזמן ושינויו. נשאלת אם כן השאלה מדוע אנו מייחסים את התשובה דווקא לחודש אלול ועשרת ימי תשובה? מה בזמנים האלה מתקשר לאותה תנועה שלא קשורה לזמן?

2. אלול ור"ה הם זמני התשובה כי הם נקודות מסויימות בזמן שלאדם יש אפשרות לחוש את הזמן.

3. כשאני מתכוין לקיומו של הזמן איני מתכוין לחיים במעגל הזמן, אלא לתחושה שהמציאות שעברה היא מציאות שלא תשוב על שמחותיה ופחדיה. הרגע לא יחזור עוד, אי אפשר להקפיא, אי אפשר להחזיר, מה שלא נעשה הוא הפסד של חיים. הרבה פעמים הבינוניות ושטף החיים בשגרתם הוא הפסד הזמן הגדול ביותר, אפשרות לקרבת ה' שלא תשוב.

לפעמים אנו נוטים להסתכל על הזמן כמעגל, עונות השנה רודפות זו את זו, מה שהיה הוא שיהיה. אולם לא הסתכלות זו היא המקשרת בין ימי אלול לתשובה, אלא דווקא ההסתכלות על הזמן כקו המתחלק לשניים - מה שכבר היה ומה שעוד יהיה. הסתכלות זו היא הנותנת את התחושה שאת הנעשה אין להשיב, שזמן שעבר ולא נוצל אבד לנצח. הסתכלות זו מתחזקת לקראת סוף השנה - הרגשת הסוף המתקרב, ההרגשה כי "כלתה שנה", שחלון ההזדמנויות הולך ונסגר, היא המחזקת את הרצון לתשובה. רק הסתכלות זו יוצרת את הרצון להיאחז בציפורניים בכל רגע שעוד נותר מהשנה, לתקן מה שרק אפשר על מנת שהשנה לא תעבור סתם. זמן שעבר סתם הוא זמן מת, זמן שלא נוצל, זמן שבו אני עצמי הייתי באמת - מת.

4. שיחות הר"ן קע"ח [פעם אחת עמדתי לפניו לעת ערב סמוך לתפילת המנחה. והיה מסתכל בחלון בדרך השתוקקות נמרץ וכליזן עינים, ודיבר עימי מענין היום שחולף ועובר מהרה. ענה ואמר: מה שיש לי לעשות בזה העולם. (ואמר זאת בדרך הפלגה כלומר שיש לו הרבה מאוד

---

1. שיחה זו ניתנה בבית המדרש בערב הראשון שבו נאמרו סליחות בישיבה באלול תשנ"ד, ע"י הרב עמירם עולמי. ראשי הפרקים מתוך רשימה שרשם לעצמו, רשמי הדברים נכתבו ע"י ערן שילה.

לעשות בזה העולם שא"א לשער) והנה היום חולף ועובר מהרה. ואמר בלשון אשכנז בזה הלשון 'וואס איך האב צו טהון אין דעם עולם'?"².

השמש השוקעת מבשרת את מותו של יום, על כל סיכוייו. כל כך הרבה יש לעשות בעולם ושעון החול הולך ואוזל. אין כמו רגעי השקיעה בכל יום ושקיעת השנה באלול להעצים את הרגשת המירוץ לתקן, להיתקן ולהתעלות.

5. "עבר קציר כלה הקיץ ואנחנו לא נושענו" חלפה שנה רוחות סתיו כבר נושבות, הזמן עובר ואוזל, והכל אותו דבר. האם עשינו משהו באותה שנה? האם השתנינו רק בגיל? עברנו שנת חיים, או שיש בנו קשר עמוק יותר לשמיים? האם אנו אחרים?

ברגעים אלו של דמדומי שנה, אדם שואל את עצמו: האם עשיתי משהו אמיתי השנה? האם הזמן המוגבל שעמד לידי נוצל?

האם האדם שעומד היום שונה מהאדם שעמד כאן לפני שנה?

האם היום נחתם הגולל על שנה שלימה של אפשרויות שלא נוצלו?

מה אפשרויות התשובה.

שימת לב לעבר אכן ראייה אמיתית לא רק על הפרטים אלא בכלל.

בחינה של מה...³ לא בפרטים אלא כלפי העתיד ככולל.

הרבה פעמים אדם נוטה לעשות את חשבון הנפש שלו מתוך דקדוק בפרטי פרטים - מתי שכחתי לברך? מתי ברכתי פעמיים? כמה למדתי? כמה הייתי אמור ללמוד? דוקא דקדוק זה הוא המטשטש את השאלות המהותיות - מה עבר עלי? מה תיקנתי? מה קלקלתי? מה בי בעצמותי השתנה? התנאי הראשון הנדרש על מנת לשוב בתשובה הוא להיות מסוגל לשאול את השאלות הנכונות, מתוך העצים לראות את היער.

ונראה לי שמעבר לכל זה, ולידיעה שיש בכוחנו לפעול, יש לנו את כח השינוי. נראה שעניינן של הסליחות הוא הפוך, שאפשרותנו להיות עובדי ה' באמת בנויה גם על הקוטב השני של "כדלים ורשים דפקנו דלתיך". ה' יש בכוחו להשפיע עלינו גם יד קשה, ואנו נתפלל ונבקש שיוליכנו עליו ברחמים בלא יסורי נפש וגוף.

---

2. בראשי הפרקים לא הובא הציטוט.

3. מילה לא ברורה.